

طرح درس سلامت خانواده

کد درس: ۰۹

عنوان درس: سلامت خانواده

تعداد واحد: ۳ واحد نوع واحد: ۲ واحد نظری – ۱ واحد کارآموزی

پیش نیاز: مهارت های ارتباطی ۱ و مهارت های ارتباطی ۲

مدرسین: دکتر ناهیدجهانی، دکتر سمیرا ابراهیم زاده

مسئول درس: دکتر ناهیدجهانی

هدف کلی درس:

آشنایی ، شناخت اصول و مبانی مشاوره و کاربرد آن در زمینه های ازدواج، بارداری، بهداشت مادر و کودک، زایمان – مراقبت از نوزاد، مشاوره شیردهی – مشاوره در نوجوانان و سالمندان با تاکید بر تکامل روانی اجتماعی فرد در دوره های مختلف زندگی ، تشخیص و راهنمایی موارد مورد نیاز برای ارجاع به مراکز تخصصی

بخش الف- تئوری

اهداف رفتاری: با توجه به مطالب ارائه شده و مطالعه منابع اصلی درس در پایان دانشجو باید بتواند:

۱. ضرورت و اهمیت مشاوره قبل از ازدواج را و نظر اسلام در مورد اهمیت مشاوره قبل از ازدواج توضیح

دهد.

۲. نحوه مشاوره قبل از ازدواج را در مراکز بهداشتی بیان نماید.

۳. ملاکهای ازدواج سالم ، اهمیت تطابق و تناسب شخصیتی طرفین در ازدواج را شرح دهد و آزمایشات

لازم قبل از ازدواج را بیان نماید.

۴. اهمیت و اصول مشاوره قبل از ازدواج برای افراد پرخطر را شرح دهد.

۵. زنان با حاملگی پرخطر قبل از بارداری را (با تاکید بر فاکتورهای خطر مندرج در پرونده) شناسایی نماید. و نحوه مواجهه با آنان را به مراکز تخصصی مرتبط با ارجاع و پی گیری توضیح دهد.
۶. با تاکید بر مراقبت های دوران بارداری ، نحوه مشاوره را با توجه به دستورالعمل های موجود توضیح دهد.
۷. مشاوره در زنان با حاملگی های پرخطر بارداری را (با تاکید بر دیابت بارداری ، پراکلامپسی، حاملگی با بیماری قلبی ، سزارین قبلی، زگیل تناسلی، ایدز) و نحوه ارجاع و پی گیری آنان را توضیح دهد.
۸. معاینات و آزمایشات لازم حاملگی های پرخطر بارداری را (با تاکید بر دیابت ، پراکلامپسی، حاملگی با بیماری قلبی ، سزارین قبلی، زگیل تناسلی، ایدز) زمان های مراقبت ، نحوه ارجاع و پی گیری آنان را توضیح دهد.
۹. مشاوره بعد زایمان و نحوه مراقبت را برای زنان زایمان کرده (با تاکید بر مبتلایان به دیابت بارداری ، پراکلامپسی، حاملگی با بیماری قلبی) توضیح دهد
۱۰. مشاوره تغذیه و بهداشت بعد از زایمان را توضیح دهد.
۱۱. علاوه بر بیان تکنیک صحیح شیردهی و مزایای شیردهی، ، خدمات قابل ارائه در مراکز مشاوره شیردهی را در زنان با مشکلات خاص (مشاوره در مورد مشکلات پستانی، زنان با فرزند خواندگی متمایل به شیردهی ، زنان معتاد زایمان کرده ، شیردهی در چندقلویی ، عدم موفقیت در شیردهی) را و وسایل کمک شیردهی را توضیح دهد.
۱۲. مشاوره در مورد مراقبت از نوزاد و علایم خطر نوزادی را به مادر توضیح دهد.
۱۳. مشاوره تغذیه تکمیلی پس از پایان شش ماهگی نوزاد را توضیح دهد.
۱۴. ماساژ نوزاد را به مادر آموزش دهد. اصول مشاوره در مورد فرزند خواندگی را توضیح دهد
۱۵. مشاوره مبتنی بر شواهد را در مامایی با تاکید بر مشاوره های نوین خانواده محور بیان کند.
۱۶. مراحل رشد و تکامل کودک تا نوجوانی را با توجه به نظریه تکامل روانی اجتماعی اریکسون شرح دهد.

۱۷. مراحل مختلف رشد و تکامل کودک و انحرافات رشدی و تکاملی را توضیح دهد. و نحوه مشاوره با مادران در این موارد بیان نماید.

۱۸. نحوه تغذیه دوران قبل از مدرسه و مدرسه را توضیح داده و نکات مشاوره ای در این باره جهت راهنمایی مادران ارائه نماید.

۱۹. چگونگی مدیریت مشکلات شایع کودکان مانند خواب، تغذیه و دفع را توضیح دهد.

۲۰. چگونگی مدیریت رفتارهای بد کودکان را و نحوه مشاوره با والدین را و موارد مورد نیاز به تشویق و تنبیه کودکان را با تاکید بر اولویت تشویق، اندیکاسیون های هر روش و طریق اجرا را عملاً در کلاس اجرا نماید.

۲۱. چگونگی مدیریت تغییرات هیجانی کودکان را بیان کند. و نحوه صحیح مواجهه با این تغییرات را عملاً در کلاس اجرا نماید.

۲۲. مشاوره در مسایل مربوط به بهداشت جسمی و روانی دوران بلوغ و مراقبت از نوجوان سالم را به در کلاس آموزش دهد.

۲۳. تفاوت بلوغ در دختران را با پسران را با تاکید بر مشکلات شایع جسمی و روانی، عاطفی و اجتماعی این دوران و نحوه صحیح برخورد والدین را شرح دهد.

۲۴. اصول مشاوره رفتارهای پرخطر در نوجوانان و نحوه صحیح مشاوره و راهنمایی والدین را در برخورد با این موارد بیان کند.

۲۵. انواع دلبستگی و نحوه شکل گیری دلبستگی (بیولوژیک و سایکولوژیک) را به شکلی عملی با توجه به آزمون های معرفی شده بیان کند.

۲۶. سبک های فرزند پروری را همراه با مشخصات عملی آن در خانواده توضیح دهد.

۲۷. مشاوره و ارائه مراقبت به سالمندان (نحوه پایش بیماریهای شایع از جمله فشارخون ، دیابت، پوکی

استخوان ، سرطان ها ، مشکلات حافظه و تدابیر ضروری) را با توجه به دستورالعمل وزارت بهداشت بیان

کند.

محتوی درس:

جلسات	موضوع	مدرس
جلسه اول	تعریف مشاوره ، مشاوره مامایی مبتنی بر شواهد	دکتر جهانی
جلسه دوم	ضرورت و اهمیت مشاوره قبل ازدواج و در افراد پرخطر. دیدگاه اسلام در مشاوره قبل ازدواج.	دکتر ابراهیم زاده
جلسه سوم	غربالگری های قبل از بارداری و تمهیدات لازم. ارجاعات ارائه	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه چهارم	مشاوره ها و غربالگری های دوران بارداری راهنمایی ها لازم برای زنان در معرض حاملگی های پرخطر (سزارین قبلی. دیابت بارداری، بیماران قلبی، حاملگی خارج رحم...)	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه پنجم	مشاوره های پس از زایمان با تاکید بر مادران بعد حاملگی های پرخطر. معاینات پس از زایمان	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه ششم	مشاوره های شیر دهی ، مشکلات پستان در دوران شیردهی	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه هفتم	مراقبت از نوزاد، علائم خطر نوزادی و تغذیه تکمیلی پس از ۶ ماه شیر خوار	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه هشتم	آشنایی با اصول مشاوره در فرزند خواندگی	دکتر ابراهیم زاده + دانشجو
جلسه نهم	مشاوره در مراحل رشد و تکامل کودک ، تکامل روانی شناختی (اریکسون)	دکتر جهانی + دانشجو
جلسه دهم	تغذیه دوران قبل مدرسه و مدرسه -مسائل مربوط به خواب و تغذیه ، دفع و هیجانات کودکان (زیر ۲ سال)	دکتر جهانی + دانشجو
جلسه یازدهم	مدیریت رفتارهای بد کودکان، چگونگی تشویق و تنبیه کودکان	دکتر جهانی + دانشجو
جلسه دوازدهم	مسائل مربوط به تغذیه و بهداشت دوران بلوغ، تاثیر محیط اجتماعی بر بلوغ	دکتر جهانی + دانشجو
جلسه سیزدهم	مراقبت از نوجوان سالم مشکلات شایع جسمی و روانی، عاطفی و اجتماعی بلوغ در پسران و دختران آشنایی با اصول مشاوره رفتارهای پرخطر در نوجوانان	دکتر جهانی + دانشجو
جلسه چهاردهم	دل بستگی و شکل گیری دل بستگی (بیولوژیک و سایکولوژیک) ، سبک های فرزند پروری	دکتر جهانی
جلسه پانزدهم	سالمندان با تاکید بر تغذیه سالمندی .نحوه پایش بیماری های شایع از جمله فشارخون . سرطان ها	دکتر جهانی

نحوه ارائه: سخنرانی - پرسش و پاسخ - بحث گروهی توسط دانشجویان با امکانات

امکانات آموزشی: با توجه به برگزاری کلاس ها بصورت غیر حضوری در دو شکل افلاین و انلاین ، وجود امکانات آموزش مجازی ضروری است.

نحوه ارزیابی دانشجو:

۱۰ درصد ارائه مستمر تکلیف کلاس

۴۰ درصد ارائه و مشارکت کلاسی

۵۰ درصد نمره امتحان آخر ترم

ب. کارآموزی : (۵۱ ساعت)

- ارائه مشاوره ی قبل ازدواج ها طبق دستورالعمل تحت نظر مسئول و مربی مربوطه در مراکز بهداشتی درمانی
- ارائه مشاوره های بلوغ در مدارس مطابق دستورالعمل بهداشتی.
- حضور در مراکز مشاوره زوجین و مشارکت در برنامه
- حضور در مراکز عمومی مانند مساجد و یا مراکز سالمندی برای مشاوره سالمندی
- مشارکت و حضور در برنامه مشاوره های شیردهی مراکز بهداشتی
- شرکت در کلاس های آمادگی زایمان و انجام مشاوره های بارداری
- مشارکت در مشاوره های پس از زایمان در مراکز و یا بیمارستان های آموزشی

منابع :

۱. Blair- Gomez C,. The biologic basis of parent -infant attachment foundation and implications for future development. USA. ۲۰۱۳

۲. اصول و مبانی مشاوره . ترجمه مهدی گنجی ۱۳۹۰

۳. مقدمه ای بر مهارت های مشاوره ترجمه کیانوش زهراکار ۱۳۹۲

۴. برنامه کشوری مادری ایمن مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی ۱۳۹۵)

۵. راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان . بازنگری سوم ، ۱۳۹۶

۶. مراقبت ادغام یافته کودک سالم (غیر پزشک) وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، ۱۳۹۵.

۷. راهنمای آموزشی مراقبت های ادغام یافته سالمندی (غیر پزشک). ۱۳۹۶

۸. اطلاع رسانی خانواده ها به منظور پیشگیری از رفتارهای پرخطر مرتبط با ایدز. معاونت بهداشتی وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی ۱۳۸۹

۹. آموزش مهارت‌های فرزند پروری برای کودکان ۲-۱۲ سال، ویژه مربی، وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، انجمن روانپزشکی کودک و نوجوان ایران ۱۳۹۳
۱۰. زاهدنمای بالینی و برنامه اجرایی تیم سلامت ارائه خدمات به رده سنی ۶-۱۸ سال. معاونت وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، ۱۳۹۵
۱۱. شعبی، فاطمه. سبک دلبستگی و روابط اجتماعی. انتشارات رایگان. ۱۳۹۲